

Müslüm Üzölmez
Cuma Üzölmez

HAZİNENİN ANAHTARI

(Baba - oğuldan şiirler)

Kasım 1999
İstanbul

Kitap isteme adresi:

Müslüm Üzülmez
Güneştepe Mah. Özgür Sok.No:85/10
34610 Güngören/İst.
Tel: 0.212. 508 08 03

Dizgi : Ozan ve Utku Üzülmez.
Ofset Hazırlık: Ladin Matbaacılık Tel: 565 39 65
Baskı : Ladin Matbaacılık Tel: 576 64 23

+

+

+

+

Müslüm Üzülmaz

1950'de beş erkek, üç kız kardeşin en büyüğü olarak, Diyarbakır-Ergani'de dünyaya geldi.

İlk, orta ve lise öğrenimini Ergani'de; yüksekokulu da Ankara'da okudu, mühendis oldu.

1969'da devrimci harekete ilgi duymaya başladı.

1976'da 'Sevgi'yle evlendi ve hayatı zenginleşti *'her biri bir cihan parçası'* iki oğlan babası oldu.

Mühendislik, dernek yöneticiliği, sendikacılık, işçilik, pazarcılık vs. yaptı. Gün oldu diplomasını kiraya verdi, ama ruhunu hiçbir zaman...

'Kahrolsun' dediği şeyler kahrolmadı, ama o, 'değer'lerini korumaya çalıştı ve insanlara olan güvenini hiç yitirmedi.

Şu anda çevre kontrol ve uygulamaları alanında çalışmaktadır.

Amatörce yazmayı seviyor. Çevre ile ilgili beş kitabının yanında, iki şiir ve bir de mizah kitabı yayınlanmış bulunmaktadır.

İÇİNDEKİLER

Sayfa

Önsöz	9-10
BİRİNCİ KİTAP	11
Hayatımın Yazındayım	13
Paylaşanın Olmalı	14
Deniz Yutar Ateş Yakar	15
Takvim Yaprakları	16
Bir Kez Daha Denemeliyiz	17
İnsan Umutsuz Da Yaşayamaz Ki...	18
Yine Efkârlıyım	19-20
Geceler	21-22
Dalgalar Ateşliyor Yüreğimi	23-24
Duygular Bu Kadar Yoksullaştı Mı?	25
Öfkenin Bağrında Büyüyenler	26
Sorun	27
Savunma Siperlerini Yıkalım	28
Çiçek Kar altında Boy Atar	29
Endişe Etme	30
Kumar	31
Zor Olan	32
Gerçek Olan	33
Harika Tadımlar	34
Sakın	35
Avuçlarımda Isıtmak İstiyorum	36
Gözüm Kaldı	37
Seni Bekliyorum	38
Gel	39-40
Beni Yaşama Bağlayan Kokular	41
Dört Mevsim Aşk	42-44

Ne Olur?	45
İnce Çizgi	46
En Güzeli Yükseklerde Uçmak	47-49
Bu Kaçınıcı?	50
Kötü Haber	51
Ölüme Dair	52-53
Tepeden Tırnağa	54
Tozlu Dosyalar Arasında	55
"Utanma, Devrimci Bir Duygudur"	56
Akıl Denen Potansiyeli Kullanalım	57
Zor Ama	58
Karşıyım	59
Devrim	60
Demirbaş	61
Uğurlar Olsun	62
Işıltılı Damlalar Üşüyor	63-65
Ergani	66-68
Vedalaşmadan Giden	69-74

İKİNCİ KİTAP	75
Bir El Yazması Örneği	76
Hazinenin Anahtarı	77
Gönül	78
Âşıkların Yolu	79-80
Yunusun Dediği Gibi	81
Bu Nasıl Âlemdir?	82-83
Ya Rabbî	84
Sultânım	85
Erenler	86
Çağrım Sana	87
Fotoğraf ve El Yazması Yazı Örnekleri	88

ÖNSÖZ

Kitabı yayına hazırlarken; annem, babama ait eski yazı ile (Arap harfleriyle) yazılmış kitap ve el yazması defterlerini gönderdi. Defterlerinden birinde Latin harfleriyle yazılmış şiirlerini görünce, şiirlerin sararmış defter yaprakları arasında kalmasına gönlüm razı olmadı, güzel hatırasını yaşatmak vefa borcum ve görevim oldu. Bu nedenle, kitabının iki kitaptan oluşmasına karar verdim. Şiirlerin bir kısmına ilişkin dip not olarak bazı sözcüklerin Türkçe açıklamaları tarafımdan yapılmıştır.

Arap harfleri ile yazılı olanların Latin harflerine çevrimi ise bir dostumun yardımı sayesinde yapılmaya çalışılıyor.

Babam; "*Aşka esir olan benem*" ve "*Bir dem aşksız olmayayım*" diyen Yunus Emre gibi "*aşk*", Pir Sultan gibi hep "*dost*" ve "*erenler*"i aradı.

"*Gelincik Yurdunda Bahar*" adlı kitabımda anısına yazdığım ve bu kitapta yeniden yer verdiğim "*Vedalaşmadan Giden*" adlı şiir, kendi el yazması Arapça yazı örnekleri ve ona ait fotoğraflar kanımca onu daha iyi tanımanızı sağlar. Onu saygı ile anıyorum.

Bana ait şiirlere gelince, karar okuyucularındır. Ama şunu belirtmeliyim ki, ben amatörce yazmayı seviyorum ve yazmam gerektiğine inanıyorum. Ayrıca, yazma bana keyif veriyor.

İnsanın beyninde oluşan aşırı enerjinin boşalımını sağlayan sevgi kanalları tıkalı ise, o insanın bedeni ve

ruhu acı çeker. Ben yazmakla sevgi kanallarını mümkün olduğunca, açık tutmaya çalışıyorum. Çünkü, benim için şiir; yaşamaktır, hüzündür, sevinçtir, başkaldırıdır, paylaşmaktır, sevgidir, öfkedir, aşktır. Can Yücel'in dediği gibi *"Şiir, evrenin içinde büyük seslerin molekül ve atomlardan başlayan bütünlüğü, bu bütünlüğün müziğidir."* Kısaca şiir, az sözle güzel ve özlü sözcüklerle ruhları sarsmaktır. Yeri geldiğinde silaha mermi sürer gibi, yeri geldiğinde de sevgiliye kırmızı gül sunar gibi...

Evet, yazmayı seviyorum. Yazmaya devam edeceğim. Bakın Anton Çehov ne diyor: *"Yazabileceğiniz kadar çok yazın! Parmaklarınız kırılincaya dek yazın, yazın, yazın!"*

Saygılarımla!..

Müslüm Üzülmez

BİRİNCİ KİTAP

Müslüm Üzülmez

*şiiirlerim
sana bir öpücük gibi ulaşmalı
ve yastığına kırmızı bir gül gibi konmalı
yastığa başını koyduğunda
bir nefes gibi teninde dolaşmalı*

hayatımın yazındayım

kırkdokuz yaşımı geride bıraktım
günler, aylar, yıllar
ve de gençliğimin baharı
su gibi aktı

şimdi
hayatımın yazındayım
bekliyorum çaresiz
son baharımı
koklamak istiyorum
akıllara ziyan göğüslerin
tomurcuklanmış güllerini

+

+

paylaşanının olmalı

yürekten paylaşanının yoksa
içkiden çok
düşünceler sarhoş eder adamı

+

+

deniz yutar ateş yakar

1.
kırık tespih tanesi gibi dağıldık
koruyamadı beni
doğduğum kent diyarbakır
istanbul'a sığındım
o da ele verdi beni

2.
yanıyor içim doğduğum kent ateş
yaşadığım kentse deniz
boğabilir beni
ölüm
pusu kurmuş
gözlüyor örümcek gibi geleni gideni

takvim yaprakları

takvim yaprakları solsa da
yaşananları unutmak mümkün mü
olaylar bir bir geçer kayda
beyinde hafıza dosyalarına

unutmadım
zindanların uğultusu kulaklarımı her çınlattığında
gün batımı hüznünde yüreğimin derisi yüzülür
göz bebeklerime takılır resmin
seni gördüğümde bil ki güzelim
göz yaşlarımı esirgemeyeceğim

bir kez daha denemeliyiz

1.

karanlıkta zehirli

ışıkta kör olan leş karga sürüleri

sardı dört bir yanımızı

kuşatıldık

işimiz zor diye

yarı yoldan dönecek değiliz

kuyruğu titretmeden

hayatla oyun oynamayı bir kez daha denemeliyiz

artık dönüş yok

2.

koçero

sen yenildin

ben

yoluma devam edeceğim

insan umutsuz da yaşayamaz ki...

umutla bağlandık
umut ikicanlı, karnı burnunda
derken
kuşku düştü umuduma

şimdi yeniden
ruhumun derinliklerinde kuşku ateşleri yakan
küzü söndürmek için
mavi gökyüzünde
kanat kanada sevgilimle uçmak
ve tomurcuklarını yeni açmış
koklanmayı arzulayan çiçeğe konmak isteyen
bir kelebek gibi yepyeni bir umut peşindeyim

insan umutsuz da yaşayamaz ki

yine efkârlıyım

umutlarıma kar yağdı
buz tutmuş düşlerim
ağzımı bıçak açmaz
yine efkârlıyım.
efkârlı bu halimle
sindirilmiş asfalt yollarda dudaklarımda ıslık
ellerim cebimde
bilinmeyenlere taşıyan adımlarla
serseri bir mayın gibi dolaşarak
dalgaların türkü söylediği deniz kenarında
salaş bir meyhaneye oturup
yosun, tuz ve deniz kokusunun sarhoşluğunda
ve martıların çığlıkla bir yükselip bir alçalarak
ve sevişircesine denize kanat vurup
yükselmesinin güzelliği eşliğinde
anason ve etilalkol karışımını
kız belli ince uzun kristal bardaklara
doldurup ha doldurup
adımlarım taşımamaya
başım dönünceye
gözlerim kapanıncaya kadar
demlenerek iyice efkâr mı dağıtmalıyım?

yoksa
sis kaplamış, kimsesiz, kirli تنها sokaklarda
uyuz gece lambalarının altında
elektrik direklerine arkadaşlık mı etmeliyim?
bilmiyorum
şu anda sudan çıkmış balık gibiyim.
bir tek bildiğim,
yaşamın ve yalnızlığın ağır yükünün artık
 dayanılmaz sınıra yaklaştığı
ve ufukta da
umudun ayak seslerinin olmayışıdır.
yine de ben her şeye karşı
 kirazların çiçek açmasını,
 ve sevgilinin ayak seslerini
 umutla bekliyorum.

geceler

1.

elektrik tellerinin türküler söylediği
yapraksız kavak ağaçlarının
gökyüzüne uzanmış çıplak dallarıyla ılık çaldığı
soğuk zifiri karanlık kadınca gecelerde
uykum kaçır
uyurum uyanık.

yatağında kıvrılıp döndükçe
hüzne gömülen
böylesi gergin ve yorgun geçen gecelerimde
göğüs kafesimin tâ dibinde inadına
direnir kıpırdayıp duran yüreğim.

2.

ve uykum kaçsa da
sabah gün ağarmasıyla
biliyorum yapılması gereken şeyler
beni bekler.

ozan yerinde ve güzel söylemiş:
"gece, esir oluyor düşüncelere insan".

dalgalar ateşliyor yüreğimi

1.
uçsuz bucaksız bozkırın
 sonsuz yalnızlığında
ışıl ışıldır şimdi gökteki yıldız.
bak, çağırıyor beni:
coşkun akan suyun sesi
kekik kokulu rüzgar
gülen deniz
 kıyıları öpen dalga
ve bıçak gibi insan yüreğini çizen,
 gözlerdeki bakış.

2.

alevlenen deniz fırtınası içinde
dalgalar ateşliyor yüreğimi.
ateşlese ne olur?
deme
köz benim içimde
yakıyor ciğerimi.

3.

yangın yurdunda ben,
tanımsız mutluluğun kaynağı
en temiz sevinçlerin tadına varmak için
iç çekerek bekliyorum şimdi;
güneşe boyanmış bulutların
üstümden geçmesini,
bir de
öpülerek rüyalarımдан uyandırılmayı.

duygular bu kadar yoksullaştı mı?

ıslık çalan telli kavaklarda
şarkılar söyleyen minik serçem:
durmadan şiddetin zehri kusulurken
nasıl oluyor da bu kadar
sağırlaşabiliyor insan?
duygular bu kadar yoksullaştı mı
ve akıl duygu bağını yoksa... tümünden mi kesti?

öfkenin bağrında büyüyenler

duyguların paramparça
yaşamın amansız
ve bazen de
anlamsız
açıkgözlerin
bir tilki kadar kurnaz
bir yılan kadar sinsi
bir alıcı kuş kadar zalim
olduğu
açlık hastalık ve zamansız ölümlerin
eksik olmadığı
sıkılan yumruklarda
atan yüreklerde
öfke patlamalarının
ve bazen de ölüm sessizliğinin yaşandığı
kavga toprağı, kırsalda doğan
ve bıçak sırtı varoşlarda yetişenlerin öfkesinden
kolay değil kurtulmak!

bir düşünsene:
akreplerle dolu bir çukura
ya da aç bir kurdun önüne atılmanın dehşetini!?

sorun

insanın insan olma sürecinde
bir üst sıçrama olacak olan
"insanın insana kulluğuna son verecek" savaşın
bir savaşçısı olarak *"kahrolsun"* dediğim şeyler
kahrolmadı.

kuşattılar
şimdi harfler harp düzeninde
çapraz ateş altındayım.
gücü oluşturan *"birliğin"* dağılması
ve düşünsel anlamda yenilginin perişanlığı
ve yılan ısılığı konuşmalar
ve *"dostların her zaman vefalı olmayışı"*
beri yandan *"paranın padişahlığı"*
ve yaşamın alabildiğine ağırlaşması karşısında
artık sorun

savunma sorunu değil.
William Shakespeare'nin dediği gibi
sorun:
"to be or not to be" yani *"olmak veya olmamak."*

savunma siperlerini yıkalım

yaprak kımıldamaz, sağır sessizlikte
fincanlarla atılan zarlar gibi
hayatımızı orta yere atmayalım
tamam

ama pasifliğin dayanılmaz kıskacı
ve acısından da çıkalım
beklemenin sonu yok
yüzyılların türküsünü söyleyerek
yıkalım savunma siperlerini
dökelim artık birlikte
cehennem sıcaklığı gönül dökümhanesinde
aşkla kızıl bahar güllerini

çiçek kar altında boy atar

tatlı dudaklarında badem ezdiğim
nisan yağmurlarında
aşka ve yaşama teğet geçmeden
coşkulu yürek atışlarında bekleyiş
arzulu dudaklarda ateş
yıldızlaşırsa
sert renkli kayaları yıkayan
kulakları okşayan
köpükleri bir gümüşü çağrıştıran
köpürerek deli deli yılan gibi kıvrılan ırmakta
peri kızları yıkanırsa:
saçlarının yıldızlarında
bak nasıl gök yüzünde yıldızlar çoğalır
gör nasıl gözleri okşayan lal kırmızısı güller açar
karanlık gece
senin beyaz göğsünde aydınlanır
çiçek kar altında boy atar
şafakta
kan kırmızı
bıçak keser karpuzu
içim serinler

endişe etme

kabaran sürülmüş topraklara
kıskanılarak serpil en tohumlar
toprağın bağıında can bulunca filizlenir
sabırsız boyatmayı bekler

tohum misali sabırlı ol
için kan ağlamasın sevgilim
hiçbir şey karşılıksız kalmaz
yeter ki
kalbinde sevgini saklamasını bil

kumar

hayatımız
ya hepten karanlık
ya alaca karanlık
ya da alabildiğine
olacak aydınlık

madem olmuş hayatımız kumar
o zaman dubara yerine
niçin dübeş veya olmasın düşüş
haydi
seni görem

zor olan

denemeden bilinmez.
davranmaya kuvvet bulursak
o zaman işler yürür
zor olan başlamaktır.
bir başladın mı
gelir ardından başarı.
başlamak ve başarmak:
ne müthiş şey!...

gerçek olan

umudun polenleri
toplumun rahmine serpilmedikçe
sabahları
ışıldayan bereketli güzelliğiyle
aydınlatmaz bizi güneş

harika tadımlar

içki üzümünden
aşk yürekten
damıtılır

ben, harika bu damıtımları
hep tatmak isterim
beni bekler çünkü
değerlenen dirilen güzellik

+

+

sakın

sakın gözlerini kapama
ışıldayan gözlere
sakın sırtını dönme
ışıldayan yıldızlara

+

+

avularımnda ısıtmak istiyorum

balkonunda saksıların iek açtığı
kapıları kilitli, beyaz badanalı evde
pencerelerin perdeleri çekilince
rehin oluyorum yalnızlığa.

oysa

göl işlemeli divana uzanmış olanın hep
gölklerinde iek açmasını bekliyorum.
karışan solukların sıcaklığında
üşümüş yavru bir güvercinin yüreğini
avularımnda ısıtmak istiyorum.

+

+

gözüm kaldı

biliyorsun, gözüm kaldı
çiçek açmış göğüslerde
fena tutuldum
al yanak üstündeki bene

+

+

seni bekliyorum

bir başına
karanlıkta ılık çalmaktan bıktım.
kalmadı tahammüllüm
hemen yanıma gelmeni istiyorum
kanatlarında bahar akşamlarının müjdesini taşıyan
kuş misâli.

gelmediğinde bil ki
yokluğun paslı hançer gibi kanatır yüreğimi.
akıllı olmayı akıllılara bırakıyorum
ben, yüreğimin sesini dinliyorum
vuran ve vurulan sol yanımla
seni bekliyorum.

gel

gel!

gidişini izledim

batan güneşin hüznüyle...

elimde değil

akıllara ziyan güzelliğin güzel düşleri

ve günahkar düşünceler

baştan çıkarmış beni.

gel!

aşk fukaraları bunu anlayamaz

güzelliğin hazzında

tüm kirlerden arınmış yüreğimle

arkadaşlık etmekteyim şimdi

beyaz bulutlara.

gel ne olur!

son baharda sararmış yapraklardan

akan hüznün gibi bırakıp gitme beni.

gel!

bilirsin aşıklar beklemeyi sevmez

ateştir beklemek

acı verir

yakar insanın yüreğini.

gel!

reddetmek cimriliktir.

beni yaşama bağlayan kokular

yağan rahmetle
ıslanmış toprak kokusu
ve toprağın döl yatağında boy verip
filizlenmiş çiçek kokusu
ve fırından yeni çıkmış
kızarmış ekmek kokusu
ve yaşamın gizini çözmede
emek, bilim ve kimyasalların yoğunlaştığı
laboratuvar kokusu
ve sararmış buğday başakları gibi bereket yüklü
memeleri patlamış gül tomurcuklu
kadın kokusu
ve bütün masumiyeti ve tazeliğiyle
dünyaya "merhaba" diyen
çocuk kokusu
benim için:
hayatta olmanın
ve ayakta kalmanın sırrı
duygu fırtınalarında yaşamının
yaşamı aşkla birleştirmenin iksiridir

dört mevsim aşk

1.

bir baharla olmaz
aşkı dört mevsim yaşamalı.
aşktır
kışın soğukta içimi ısıtan
baharın içime dolu dolu yağın
yazın sıcakta içimi serinleten
ve yaz bitiminde hüznü gözlerindeki pırıltıyla
içimde şimşek çakan.

2.

aşk! aşk! aşk!
senin için;
ne kadar çok şey yazıldı
ne kadar çok şey çizildi
ne kadar çok şey söylendi.
şimdi ben
ne yazayım
ne çizeyim
ne söyleyeyim?
sadece
bu bedende bu kalp attıkça
ben, menekşeleri
koklamaya devam edeceğim.

3.

bir genç kız bana hayretle:

"bu yaşta aşkla ilgili yazman ne güzel!" diyor.

niye yalan söyleyeyim, sevindim

ve ona şunu dedim:

"güzel olan her şeyde aşk vardır.

nasıl dünya dönüyorsa

hem kendi hem güneşin çevresinde

yaşam da dönüyor,

hem kendi, hem de aşkın ekseninde."

ne olur?

sen
kır çiçeklerinin türküleri
ve aşka dair şiir olsan
ve ben
anlamalı gözlerin elmaslı ışıltısında
o türküleri söyleyen
o şiirleri okuyan
ozan olsam
ve okudukça
coşsam
hüzünlensem
ve bazen de ağlayarak
dudaklarımın çatlaklarındaki sızıyı gidersem
ne olur?

ince çizgi

ne
iyi insan
ne de
kötü insan var
insanın doğasında
çelişki var

yalnız çelişkiler yumağı bu yaşamda
iyi insan kötü insan ayrımında
bence önemli olan
insan olarak doğmak değil
insan olarak kalabilmek
soysuzluğun ince çizgisine düşmeden

en güzeli yükseklerde uçmak

sarmış
dört bir yanı:
 alçak
 cahil
 aptal
 tembel
 çirkin.

oysa:
 alçak
 yücelmez
 cahil
 dinlenmez
 aptal
 çekilmez
 tembel
 çalışmaz
 çirkin
 sevilmez.
hamamböceği
 karanlığı
fare
 deliği
 sever.

ben:

ne alçağı
ne cahili
ne aptalı
ne tembeli
ne çirkini
ne fareyi
ne hamamböceğini

ve ne de karanlığı
severim.

her zaman gökyüzünde
güneşe yakın kanat çırpın
şahin gibi yücelerde uçmayı
ve kanatlarında
renklerin geometrisini taşıyan kelebekler gibi
güzelliği yüreklerde kök salan çiçeklere konmayı
severim

bu kaçınıcı?

bir yerlerde okumuştum
ismini şimdi hatırlayamadığım ünlü bir düşünür:
"aklım hep beni yanıltıyor" diyordu.

benim de:

iyi insan diye bildiklerim

iyi dost dediklerim

söz birliği etmişçesine, beni yanıltıyorlar.

aklımın bu bana kaçınıcı oyunu?

artık alıma güven(m)iyorum.

kötü haber

hastane hastane dolaşıyorum
ayaklarımda korkunç ağrı var.
kan tahlili röntgen vs.
kemik erimesi diyor doktorlar.

kemiklerim eriyecekse
demek ki ağrı büyüyecektir
hazır olmalıyım acı reçetelere.

14.7.1998

ölüme dair*zelo nene'me...*

ölüm kaçınılmaz.

ölümde

iyi olan

ve kötü olan

bir şey yok.

ölümde

kötü olan

hayatını yaşamadan

hayatının baharında

yaşama gözleri yummadır.

ölümde

iyi olan

ele güne muhtaç olmadan

elden ayaktan düşmeden

zamanı geldiğinde

hayata son noktayı koymaktır.

en güzeli ise ölümün doğalını yaşayıp

hayatın rehberi

doğanın sonsuzluğuna karışmaktır.

velhasıl

ölüm korkunç değil.

korkunç olan

yaşarken çekilen acılardır.

varacağımız yer nihayetinde

ince, uzun kara servilerin dibi değil mi?

tepeden tırnağa

eğer memur isen:

sevgilinle

ne ay başında

ne ay sonunda

şöyle bir boğaz'a gidip

ne güzelce bir balık yiyebilirsin

ne de bir duble hasından rakı içebilirsin

ancak

aval aval gelip geçen gemileri seyredebilirsin.

insanın

yapmak istediklerini yapmaması ne kötü

bundan daha kahredici bir şey olabilir mi?

bu ve başka şeylerden

bıçak sırtı yırtıcı duygularımın

ürkütücü öfkesinden

ürperen bedenim, tepeden tırnağa acı

ürperen bedenim, tepeden tırnağa ısırtıp.

tozlu dosyalar arasında

biz memurlar
tozlu dosyalar arasında ekiştiririz:
 üstlerimizi
 astlarımızı
 ve arkadaşlarımızı.

gün boyu konuşuruz:
spor klüplerinin transferlerini
televizyonda ki akşam
 haberlerini,
 dizileri
 ve biraz da
 "ülkenin büyük sorunlarını"
ama nedense konuşmayız hiç
 kendi sorunlarımızı.

Ağustos 1999

"utanma, devrimci bir duygudur"

memur oldum diye
bana:
 '*ahmak*' desinler
 '*korkak*' desinler
 '*dinozor*' desinler
ama yeter ki bana
 '*işini bilir*', '*rüşvetçi*' demesinler.
pis işleri hüner bilmem
 yüzüm kızarır utancımdan.
marx da demiyor mu
 "*utanma*
 devrimci bir duygudur."
demek daha tiridimiz çıkmadı
 deldirmedik postu.

tabi, çürüyen yürekler anlamaz bunu.

akıl denen potansiyeli kullanalım

hallerinden memnun olmayan
zavallı insanlar:

kurtarıcı arar

ya da ölüden şefaet bekler.

akıllı insanlar ise:

düşünce üretir, sorunlarını çözer
ve geleceğe ilişkin hedef koyar.

ne olur

akıl denen potansiyeli kullanalım da
ziyan olmasın güzel yıllarımız.

zor ama...

zaman ne yaman
mide boğaz için
para pul için
makam koltuk için
çok insan da
ne set kaldı ne yiv
oldular yalama.

dönüyor çark ama
zor olsa da özveriyle
zaman çarkının dişleri arasında
değerler felsefesine sahip
direnenler var hâlâ...

karşıyım

insanı insan yapan özellikler:

sevgi

saygı

iyilik

güzellik

bilgelik

çalışkanlık

eli açıklık

doğruluk

yiğitlik

erdem

yardım

bağlılık

ve yüceliktir.

ben bunlarla varım.

bunların karşısında olanların

bende karşısında olurum onların.

devrim

devrim
düşünmekle başlar
düşünmekle gelişir
düşünmekle yaşar
ve
geçmişten geleceğe
doğru akıp
geçmişi ve geleceği
aydınlatan
bir yaratmalar dizisi
bir başarılar bütünüdür

demirbaş

başımızda "*devlet baba*"
yetmezmiş gibi
denir, "*her eve lazım*" bir baba.
her yerde bulunan
"*mafya babası*"nı saymasak
politikada demirbaş
-musallat oldu
"*süleyman baba*".

uğurlar olsun

Can Yücel'e

uğurlar olsun!
hayata dolu koyan
zekâyı ve şiiri
bir şarap gibi kadehlere dolduran
içen ve içiren
gözlerinin içi gülen
harika adam!

Eylül-1999

ışılı damlalar üşüyor

1.

onyedi ağustosta
gecenin zifiri karanlığında
uykunun en derin noktasında
deprem, saat üçü beş geçe
önce uğuldayarak çalkaladı
sonra salladı
ve yedi nokta dört şiddetinde vurdu.
yer yarıldı
rüyalar bölündü.
uyanalar uyandı
sokağa fırladı.
uyanmaya zamanı olmayan binlerce insanı
yaşamın kırılğan o anında
yakaladı derinden gelen ölüm.

2.

o cehennem gecenin sabahı
gün ışığını yeniden gördüğünde
istanbul, izmit, adapazarı, gölcük ve yalova'da:
ölüm
yıkım
ve feryadın ürkütücü sessizliği
ölü kokusu ve ölüm korkusu
korkunç yüzünü gösterdi.

3.
artçı ve sıradışı sarsıntılar yaşıyoruz.
korkulu gözlerde
yaralar kanıyor, ateş düştüğü yeri yakıyor.
ve kurtarma ekibinin kollarında bir çocuk ağlıyor
ve sevecen akşamları evinde ağırlayan o çocuğun
göz pınarlarından akan ısıltılı damlalar
korku tutmuş üşüyor.

Ağustos-1999

ergani

çocukluğumu
 gençliğimi
 delikanlılığımı
 yaşadığım ilçem:
kara lastikle dolaştığım çamurlu sokaklarını
saray
 kemaliye
 aziziye
 ve bagur mahallelerini
karpuz çatlatan soğuk sularını
mintonun suyu
 papazın gölü
 pehenin taşı
 küp kayası
 hilâr mağaraları
 makam dağı
 ve açan pişman açmayan pişmanı

orak salladığım, ot biçtiğim ve kuzu göttüğüm
goco'nun tepesini
 kırlar kilisesini
 hatun düzü
 veso anayı
erik çaldığım kuş avladığım bahçelerin
 üç evler
 beşiktaş
 hacı filo
 hoşrik
 narlık
 gülbaranı
oyun oynadığım, kavga ettiğim
birbirimizi alt etmek için kahve ve parklarında
 saatlerce tartıştığım, münakaşa ettiğim
 arkadaşlarımı
unutmak mümkün mü?
inan ki
geceleri istanbul'da gırtlığımdan akıyorsun
 seni çok özledim.

kabahat bende mi değil mi bilmiyorum?
alışamadım bir türlü, istanbul'un:
ne egzos ve kömür kokan havasına
ne çamur kokan suyuna
ne insanı çıldırtan gürültüsüne
ve ne de çıkarı taç etmiş insanına.
kendimi biraz zorunlu
ama gönülsüz mahkum etmişim
istanbul'un kâbusuna.

benim şirin ve güzel ilçem
"kuzey mezopatamya'nın gani kenti" ergani
unutma ki
unutulmuşluğunu hep içimde taşıyorum.
ne olur
beni anlattıklarımla değil
anlatamadıklarımla anla!

vedalaşmadan giden

o
yapı işçisi
taç yontucusu
bir "*minare ustası*"ydı.

o
bazen
üç gün üç gece
kumar masasından kalkmayan
akşamları da birkaç tek atan
ve hiç kimseyi incitmeyen
hiç kimseye borçlu olmayan
seveni çok
bir "*gönül dostu*"ydu.

O
yurt dışında
hollanda da ağır metal işinde çalışan
ailesinin hasretine
dayanamayıp dönüp gelen
bir "gurbetçi"ydi.

O
işyerleri açıp
ticareti beceremeyen
ve "*bana göre iş değil!*"diyen
bir "*esnaf*"tı.

O
din tacirlerine kızan
çocuklarını aydınlık gelecek için
gücü yettiğince okutan
çocukları devrimci
kendisi tasavvufa gönül vermiş
bir "*şeyh*"di.

O
doğayla her gün iç içe olan
güvercin, tavuk, horoz, tavşan
köpek, inek, koyun
ve arı besleyen
salatalık, domates, biber patlıcan
turp, maydanoz, soğan
ve üzüm, armut, kayısı, kiraz yetiştiren
ve arı kovanlarının içinden hiç çıkmayan
bir "balcı dayı"ydı.

o
bir oğlu cezaevinde siyasi tutuklu
bir oğlu illegal
bir oğlu da asker iken
fırsatı kollayan hırsızlar
koyunlarını ve arı kovanlarını çaldığında
koyun ve arılarına değil
kendi kimsesizliğine kızan
ve "*yalnızlığımı fırsat bildiler!*" deyip
ağlayan
ve her şeye rağmen
cezaevi önünden hiç ayrılmayan
bir "*baba*"ydı.

o
gençleri çok seven
gençlerin her zaman
bir "*cuma dayı*"sıydı.

O
yatağında
ağır hasta yatarken
kendisini ziyaret eden
 dostum cemal yıldız'ın
"nasılsın dayı?" sorusuna:
"evlat bu gece
azrail başucumda
 dolanıp durdu.
kalktım
insanları kurtarmak için
aldım silahı vurmak istedim
 ama kaçtı.
aah! bir daha gelirse...
ya ben onun anasını ya o benim
anamı belleyecek" diyen
 bir "deli bilge"ydi.

ve o
ölüm geldiğinde bile
şafakta kalkıp
sebze bahçesi ve arı kovanlarının
arasında gezen
sonra sütünü içip
sessiz sedasız
upuzun kalkmamak üzere uzanıp
ne bir ağrı
ne bir sızı
çeken
ve bir daha geri gelmemek üzere
vedalaşmadan giden
ve ruhunu doğanın
engin esrarına gönderen
hepimiz gibi
bir insandı.
o
benim
sevgili babamdı.

9 temmuz 1995-İst.

+

+

+

+

İKİNCİ KİTAP

Cuma Üzölmez

+

+

+

+

Cuma Üzülmez'in sarı defterinden bir sayfa

Cuma Üzülmez'in sarı defterinden bir sayfa

طَوْغُذِي أَوَّلُ سَاعَتِهِ أَوَّلُهَا إِلَى صِفَاتِ
أَمَّتْ أَيْسَنَ أَوَّلُ حَبِيْبِهِ وَيُصَلِّاتِ

الله أكبر الله أكبر

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاللَّهُ أَكْبَرُ

الله أكبر

وَاللَّهُ أَكْبَرُ

الصَّلَاتِ وَالسَّلَامِ عَلَيْكَ يَا رَسُولَ اللَّهِ

يَا حَبِيْبِ اللَّهِ

يَا خَلِيْلَ اللَّهِ

وَصَلِّ اللَّهُ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ

وَالْمُرْسَلِينَ وَأَهْلِهِمْ وَأَصْحَابَهُ

وَأَهْلَ بَيْتِهِ أَجْمَعِينَ

الطَّاهِرِينَ

مولودین یازیزی بولداخته ایمین حق شیخان او قورباتی

ممنون

HAZİNENİN ANAHTARI

İnsanı aradım buldum âdemde
Gülü arayan bulur gülistânda
A dost nerede? kandedir kande
Nihayet buldum, candadır canda

Bu yollar ayrılır, hep şaha gider
Yolu yürümekten ben bıktım meğer
Kırklar yediler oldular rehber
Nihayet buldum dostu, bendedir bende

Bende bir âşığım içerim bâde
Gizli sırlarımı demem ben yade
Kendini **Cuma** yakma sen beyhude
Hazinenin anahtarı, sendedir sende

 GÖNÜL

Gönül sana demedim mi?
Hakkın yolu pek zor imiş
Bu yola giden âşıklar
Tâcî tahtı terk eylemiş

Madem yola girem dersin
Seher vakti eyle zari
Sen ol âşıklar serdarı
Bugün sana devrân imiş

Cuma dost kervanın gördün
Yoluna sen seri verdin
İsmail gibi kurbâna
Haktan gelen kurbân imiş

ÂŞIKLARIN YOLU

Budur âşıkların yolu
Seher vakti eder zârı
Bülbülün ahu fiğânı
Dalında bekler gülleri

Âşıkların meclisinde
Eser daim seher yeli
Mansur olup Ene'l-hak der
Sırrı vermez verir seri

Sana derem behey kardaş
Uyan gel sende bu yola
Göresin sende o zaman
Ketreden bir ummân ola

Erenler meclisi budur
Bize uyan girsin yola
Pervâne gibi çırpınma
Arı ol! sen de bala gel

Cuma Ali budur erkân
Sakın yolundan ayrılma
Bu yol ârifler yoludur
Erersin yüksek makâma

Zâr : 1. Bitkin. 2. İnleyen.

Ketre : Damla.

Ummân : Engin deniz.

Ârif : Bilen, bilgili.

Ene'l-hak: Hallac-ı Mansur'u ölüme götüren "Ben hakk'ım" anlamındaki söz. Mutasavvıflar bu sözü Vahdet-i Vücut (varlığın birliği) açısından yorumlamışlardır.

YUNUSUN DEDIĞİ GİBİ

Makâmı evliyâdır ki
Gelir sana haktan nidâ
Yunusun dediği gibi
Karışır gider ummâna

BU NASIL ÂLEMDİR?

Bu nasıl âlemdir ya Rab
Kimi ağlar kimi güler
Kimisi derbeder olmuş
Kimi maksûduna erer

Kiminin şanı şöhreti
Yücelerden olmuş yüce
Başında tâcî hullesi
Ne gâmı var ne de keder

Kimisi anadan üryan
Başı açık yalın ayak
Niceler boynunu bükmüş
Melül mahsun olmuş gezer

Kimi sevdaya düşmüştür
Bağrında ateşin közü
Musa olup Tûr dağında
Cemâlini görmek diler

Kimini sultân eyledin
Kimine dermân vermedin
Cuma zindân eyledin
Vatanından sürgün gider

Maksud: Meram olunan, dilenilen şey.

Melûl : Usanmış, bezmiş, bıkmış.

Hulle : 1. Cennet elbisesi. 2. Üç kere boşanmış bir kadının tekrar alına bilmesi için başkasına bir günlük nikah edilmesi.

Cemal : 1. Güzellik, yüz güzelliği. 2. Bu güzellik, Tanrı kemalinin görünüşü tutularak, Hakka erişmek için bir yol sayılmıştır.

📖 YA RABBÎ

Gemicik oldum ummâna daldım
Ketrenin içinde ummânı buldum
Elifi okuyup be diyemedim
Aklımı zay eden noktası oldu

Cehennem dedin cennet yarattın
Kulları bir bir sorguya tuttun
Bir de yanına sıratı koydun
Rahmânım dedin, rahmîn n'oldu

Senin sırrına hiç akıl ermez
Gelenden sorarım konuşma bilmez
Gidenin ardından bakar ağlarım
Giden bir daha geriye gelmez

Bağına girince güllerin derdim
Seni görünce mest olup kaldım
Cuma'ya imdâd Ya Rabbî dedim
Dumanım arşta sönmez alevim

Zay : Zayi olan, yiten, kaybolan anlamında.
Rahman: Kullarına acıması çok olan Tanrı.
Rahim : Esirgeyen, acıyan.

📖 SULTÂNİM (Ğazel)

Kaşlarındır bana mihrâbı sükût
 Veçhin bana secdegâh oldu sultânım
 Ne hûrisin ne meleksin ne peri
 Sen bir âfet-î cellâtsın yine sultânım. Ah...

Nalanımdan bülbül fiğân kesti
 Bütün dünya sukut içre sanki bir yastı
 Gökde melekler tehlil-û tespihi kesti
 Mor menekşe boyun eğdi sana sultânım. Ah...

Kolu bağlı ben kurbâna geldim
 Tığı hançerinle yine sinemi deldin
 Nice sultânları kapına kul eyledin
Cuma bir esiri kulam yine sultânım. Ah...

 Mihrab: 1. Camilerde, tapınaklarda karşısında durulan yer. 2. Ümitle bakılan, ümitle bağlanılan yer. 3. Sevgilinin kaşları.

Sükût : Susma, sessizlik, söz söylememe.

Vecih : 1. Güzel, hoş. 2. Uygun, münasip.

Nalân : İnleyen.

Tehlil : "Lâillâhe illallah" sözünü söyleme.

Tesbih : "Süphanallah" sözünü söyleme.

Sukut : 1. Aşağı inme, düşme. 2. Büyük bir mevkiden ayrılmış olma.

ERENLER

Erenler erenler hakka erenler
Gülüşür halime a dost berbât diyenler

Hakkımda söylenen bin türlü kelâm
Ne bilsin kıymetin a dost gülü derenler

Ben geldim dünyaya aldım nasibim
Herkes e nasip eyle dost dostum erenler

Cuma Ali şahin yüceden yüce
Âlemin dilinde para senin erenler

Kelâm: 1. Söz, lâkırdı. 2.Tanrı ve Tanrı birliğinden bahseden
bilim.

Nasib : 1. Pay. 2. Bir kimsenin elde edebileceğı şey.
3. Tanrının kısmet ettiğı şey.

📖 ÇAĞRIM SANA

Nâdan meclisinden bıktım usandım
Mey diye bir kase içkiye kandım
Bağrıma ateşi közü sen bıraktın
Çağrım sana, imdâd ya Resûlullah

Sevdayı zülfün takıldı gerdanıma
Ayağına yüz sürüp divân durmaya
Teşrifini beklerim bu gamhane
Çağrım sana, imdâd ya Resûlullah

Yakup gibi ben de zâra düş oldum
Hazretti Halil-ul-lah gibi nâra düş oldum
Artık yeter yandı sinem püryan oldum
Çağrım sana, imdd ya Resûlullah

Bende âşığım Cuma cemâline
Değildir cennet hûrisi dünya malına
Bıktım hayattan, gelmek istiyorum yanına
Buna bir çare yok mu ya Resûlullah?

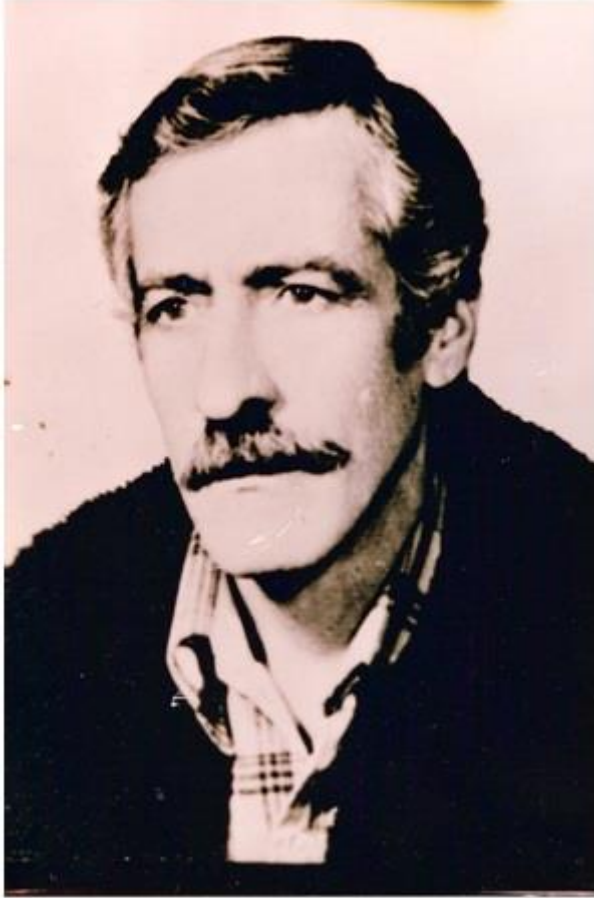
Nâdan : 1. Bilinmez, cahil. 2. Kaba, terbiyesiz.
Nâr : 1. Ateş. 2. Cehennem. 3. Yakıcı şey.
Teşrif : Şereflendirme
Püryan : Kebap, biryan.

Nardan meclisinden biktim usandim
mey diye bir kase işkiye kandim
Bağrına ateşi közü sen bıraktın
Çağırım Sana imdat ya Rasul ellah

Sevdayi zülfün Takildi Gerdanim
Eyağın yüz Surup divan durmaya
Teşrifini beklerim bu Ğemhane
Çağırım Sana imdat ya Rasul ellah
Yakup kibi bende zana düş oldum
Hazreti Halilullah Gibi Nara düş oldum
Artık yeter yandı Sinem puryan oldum
Çağırım Sana imdat ya Rasul ellah

Bende Aşıkım Cuma Cemalına
Deyildir Cennet Hürusu dünya malına
Baktım Heyaftan Gelmek istiyorum yanına
Buna bir Çare yokmu ya Rasul ellah

Cuma Üzülmez'in kendi el yazısıyla "Çağırım Sana" şiiri

Cuma Üzülmaz (d.1931-ö.1993)

Yıl 1967 Batman Ulu Cami minaresini yaparken

- 2 -

**HÜVİYET VE ESKÂLİ
SIGNALEMENT
PERSONAL PARTICULARS**

EŞİ - FEMME - WIFE

Mesleği Profession Profession Doğum yeri ve tarihi Lieu et date de naissance Place and date of birth Hamangâla Hamangâla Domicile Yâş Age Age Yâş Age Age Göz rengi Couleur des yeux Colour of eyes Sağ tezi Couleur des cheveux Colour of hair Hasıl âlemâti Particulars Special marks	<i>Kişi = Yakınları</i> <i>Ergani</i> <i>2.10.1938</i> <i>Diyarbakır</i> <i>Emel = Brunet</i> <i>Siyah = Black</i> <i>Siyah = Black</i> <i>Yak = Men</i>
---	--

ÇOCUKLARI - ENFANT - CHILDREN

Adı Nom Name	Yaşı Age Age	Cinsiyeti Sex Sex
--------------------	--------------------	-------------------------

- 3 -

EŞİ - FEMME - WIFE

Fotoğraf
Photo

HÂMİLİYET İMZASI
SIGNATURE OF HOLDER

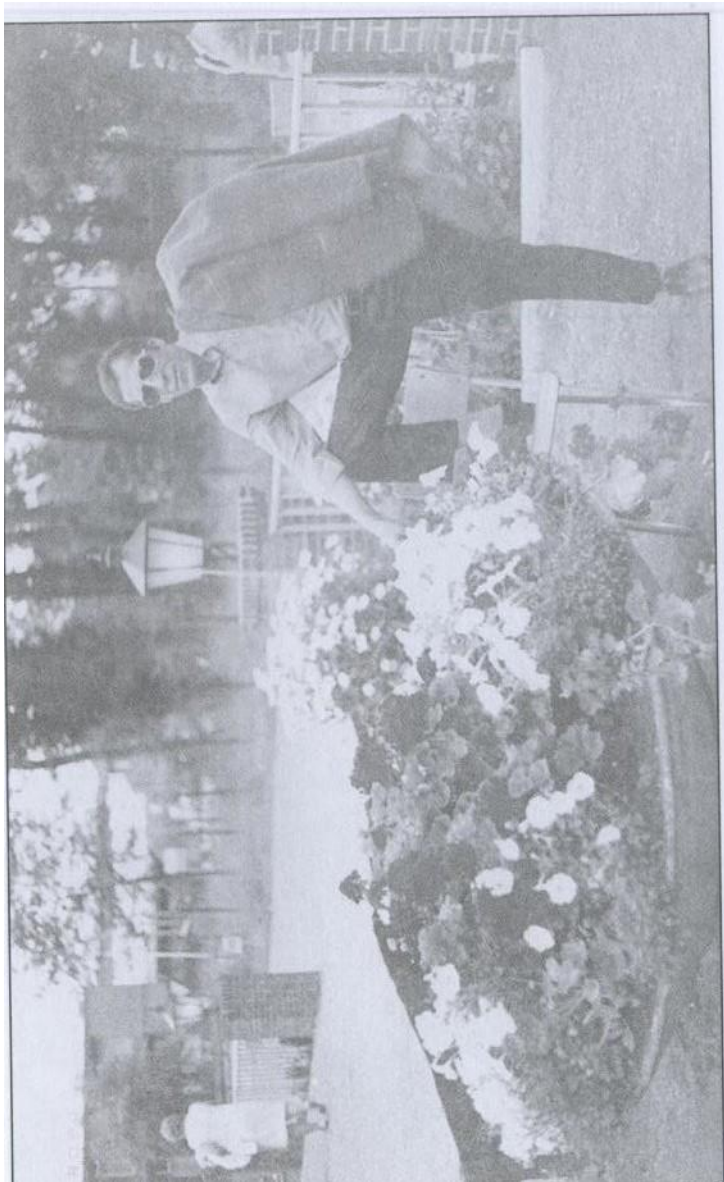
EŞİNİN İMZASI
SIGNATURE OF SA FEMME
SIGNATURE OF HIS WIFE

Pasaportu veren makâm tahakkuk etmiştir
Signature of l'agent délégué le passeport
Signature of issuing official

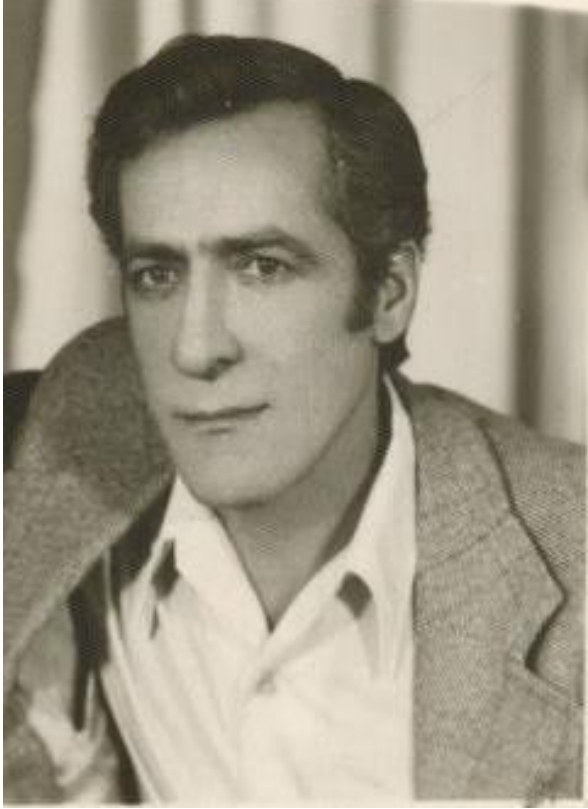
Cuma Üzülmez'in pasaportu

Cuma Üzölmez- Hollanda hatırası /20 Haziran 1973

20 Haziran 1973 Hollanda'da hatıra.

Cuma Üzülmöz-Ergani 1970'li yıllar

Yıl 1989, Kardeşim Haydar'ın Kına Gecesinde oynarken.

1 Ocak 1988 Annem Hava ve babam Diyarbakır Cezaevi'nde kardeşim Haydar'la açık görüşte

Ergani - 1993 Babamın dikip yetiştirdiği çiçek açmış kiraz ağacının altında.

Babamın dikip yetiştirdiği çiçek açmış Kiraz ağacının altında. Ergani-1993.

23.08.1999 TÜPR45'ta deprem sonrası yangın somucunda denize döktülen petrolü "Oil Skimmer" ile toplama.